

ПРОБЛЕМИ ЗАЙНЯТОСТІ ТА БЕЗРОБІТТЯ УКРАЇНИ

**МОЩУК Петро, здобувач вищої освіти
спеціальність 281 Публічне управління
та адміністрування
Миколаївський національний аграрний університет**

Анотація: висвітлено сучасні проблеми зайнятості та безробіття в Україні. Зазначається, що ринок праці стикається з низкою викликів, зокрема структурним безробіттям, трудовою міграцією, тіньовою зайнятістю та високим рівнем молодіжного безробіття. Визначено основні наслідки цих явищ для економіки та суспільства, а також шляхи їх подолання. Автор робить акцент на необхідності модернізації системи професійної підготовки, стимулюванні підприємництва, підвищенні конкурентоспроможності робочої сили та впровадженні державної політики, спрямованої на зниження рівня безробіття та формування ефективного ринку праці.

Ключові слова: зайнятість, безробіття, ринок праці, трудова міграція, тіньова економіка, державна політика, молодь.

Сучасний стан ринку праці в Україні характеризується складними тенденціями: одночасно спостерігається надлишок робочої сили у певних галузях і відчутний дефіцит кваліфікованих кадрів у сферах високих технологій, медицини та інженерії [2]. Таке становище зумовлює структурне безробіття та підвищує соціально-економічні ризики [4].

Однією з найважливіших проблем є безробіття серед молоді. Випускники навчальних закладів зустрічаються з труднощами при пошуку першого місця роботи через відсутність досвіду та невідповідність знань потребам більшості роботодавців [5]. Це знижує мотивацію молоді залишатися в Україні та підштовхує її до трудової міграції, задля пошуку перспектив.

Трудова міграція стала ще одним важливим фактором. Значна кількість працездатних українців виїжджає за кордон у пошуках вищої заробітної плати та кращих умов праці [3]. Це призводить до відтоку кваліфікованих кадрів, зниження інноваційного потенціалу та демографічних проблем у країні.

Серйозною проблемою лишається тіньова зайнятість. Частина працівників офіційно не оформлюється на роботу, що позбавляє їх соціальних гарантій, а державу — податкових надходжень [1]. Така ситуація негативно впливає на формування прозорого й конкурентного ринку праці.

Особливу увагу варто приділити регіональним відмінностям. У великих містах рівень зайнятості вищий завдяки розвитку сфери послуг, бізнесу та промисловості. Водночас у сільській місцевості та деяких регіонах спостерігається значний дефіцит робочих місць, що змушує людей шукати місце роботи за межами своєї області або країни [2].

Варто відзначити й гендерний аспект безробіття. Жінки частіше стикаються з труднощами при працевлаштуванні, особливо у сферах, де переважають чоловіки, а також у випадках, коли йдеться про поєднання роботи та сімейних обов'язків [4]. Це вимагає від держави активної політики забезпечення рівних можливостей на ринку праці.

Ще однією проблемою є невідповідність системи освіти потребам ринку праці. Багато спеціальностей, що залишаються популярними серед абітурієнтів, не забезпечують запитуваного працевлаштування [5]. Це створює ситуацію, коли одні фахівці не можуть знайти роботу, а роботодавці не мають достатньої кількості кадрів потрібного профілю.

Також важливим чинником є цифровізація та автоматизація виробництва. З одного боку, вони відкривають нові можливості для створення робочих місць у сфері ІТ, інновацій та обслуговування нових технологій [3], а з іншого — витісняють працівників із традиційних галузей, посилюючи проблему структурного безробіття.

Наслідки безробіття для суспільства є значними: зниження рівня життя населення, посилення соціальної напруги, зростання еміграційних процесів [2]. Це все вимагає активної державної політики, спрямованої на створення нових робочих місць, розвиток малого та середнього бізнесу, вдосконалення системи професійної освіти та перекваліфікації [1;4].

У контексті євроінтеграційних процесів особливого значення набуває модернізація ринку праці згідно зі стандартами Європейського Союзу[3]. Це вимагає реформ у сфері освіти, стимулювання інноваційної економіки та підвищення конкурентоспроможності робочої сили[5].

Проблеми зайнятості та безробіття в Україні є комплексними й взаємопов'язаними. Їх подолання можливе лише за умови проведення системних реформ, що зможуть поєднати інтереси держави, бізнесу та громадян. Ефективна політика у сфері зайнятості здатна знизити соціальну напругу, зупинити трудову міграцію та забезпечити сталий економічний розвиток країни.

Література:

1. Закон України «Про зайнятість населення». – URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5067-17>
2. Державна служба статистики України. Ринок праці України. – URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/>
3. International Labour Organization. Global Employment Trends. – Geneva: ILO, 2023.
4. Грішнова О.А. Економіка праці та соціально-трудові відносини. – Київ: Знання, 2021.
5. Лібанова Е.М. Ринок праці та соціальна політика. – Київ: Ін-т демографії та соціальних досліджень НАН України, 2022.

Abstract: *The article examines the current challenges of employment and unemployment in Ukraine. It is noted that the labor market faces a number of issues, including structural unemployment, labor migration, informal employment, and a high level of youth unemployment. The main consequences of these phenomena for the economy and society are identified, as well as possible ways to address them. The author emphasizes the need to modernize the system of vocational training, promote entrepreneurship, increase the competitiveness of the workforce, and implement state policies aimed at reducing unemployment and building an efficient labor market.*

Keywords: *employment, unemployment, labor market, labor migration, informal economy, public policy, youth.*

**Науковий керівник – ХРИСТЕНКО Ольга,
кандидат економічних наук, доцент,
Миколаївський національний аграрний університет,
м. Миколаїв**